

Lục Tỉnh Tân Văn

Đ. M. NGUYỄN-V. C. U. A.
ADMINISTRATION
5 BY RÉDACTION
Số 100, rue de la République, Saigon

GIÁ BÀN:
Mỗi năm... 6000
Sáu tháng... 3000
Ba tháng... 1500
Mua báo thì kể từ ngày mùng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

GIÁ BÀN:
Mỗi năm... 7500
Sáu tháng... 4000
Ba tháng... 2250
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.
MỖI TUẦN LÀ RA BA KỶ:
NGÀY TRƯ HAI NGÀY TRƯ TƯ VÀ NGÀY TRƯ SÁU
MÃ SỐ BÀN LÀ... 0304
TELEPHONE N° 176 Address télég.: LUTIN-24008

POUR LES ABONNÉS:
à SAIGON: aux bureaux de Journal.
à HANOI: aux bureaux de Trans-Sin-Tai-Ton.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

MỤC-LỤC

1. - Tiết kiệm.	9. - Cũng là thời giờ mất.
2. - Mừng ông Đờ-hửu-Tri.	10. - Phần quà báo.
3. - Vải hàng tràn tồ.	11. - Thông báo.
4. - Số Tombola.	12. - Thơ tin vãng lai.
5. - Kể về trên hầy ngọ lại đoàn em.	13. - Văn nghệ.
6. - Diên phào cầu.	14. - Hướng truyền.
7. - Khách trú thất thối!	15. - Đông-Pháp báo tin.
8. - Việc lạ trên rừng dưới bể.	16. - Oan kia theo mãi.

TIẾT-KIỆM

(De l'économie)

Hai chữ tiết kiệm, thật là một cái tên-chỉ rất to tát, rất hệ trọng, nên đem ra làm một cái chủ nghĩa để khởi cái hiệp tình của người Annam ngày nay.

Nhằm lại hiện tình người Annam ngày nay dân trí mở mang chưa rộng, định độ tiến hoá chưa cao, vì khiến non nước mà đem trọn cái chủ nghĩa văn minh Thái-tây, điều phải làm cho được, phải bắt chước cho nên; theo ý tôi nghĩ, lập đảng vọng cầu, không thể nào tất đắc.

Hiện tình người Annam vì chẳng khác một người bệnh đã tích nược thâm niên, ngày nay mới tỉnh lại, mới biết mùi cơm cháo; nếu làm danh-vị điều gì phải làm sao? Thế tất phải từ từ mà dần những phương thuốc bán công bán bố, may bệnh lần lần mới bình phục lại được; ấy là phương thuốc hay đó.

Bệnh cũng người Annam chẳng có gì nặng hơn là bệnh xa xỉ; bệnh ấy chẳng thuốc gì chữa mau hiệu nghiệm hơn là thuốc tiết kiệm.

Tục Annam ngày xưa, vẫn nhơn dân cần kiệm, chăm lo công việc làm ăn, chẳng ai biết lập tục theo nước nào mà ăn chơi mặc lối, tiêu rộng xài to, cho nên nước có của chưa, dân có của dư, dầu gặp năm hoang hung cũng không đến đói cơ hàn. Từ ngày cửa nước mở ra, vạn bang nhóm tới, nào những dị vật kỳ trân, đều là món mắt người Annam chưa từng thấy, người chuộng thức này, kể ra kiểu nọ, đã vậy lại còn muốn đua bơi so sánh cách ăn mặc, cách tiêu xài với người ngoại-quốc nữa, mới tẻ cho; bao nhiêu của ông bà tởn tởn gom góp để lại; thầy huy hoá trong một lúc cho tan tành; thầy đã thảm hại chưa. Bởi đó, càng ngày tập tục càng quen, ai nấy những tranh cạnh nhau trong trường xa xỉ đó thôi, chẳng rõ thấu chỗ quốc mạch tiêu hao là từ đây. Ai mới nghĩ qua cũng tưởng rằng: Sự tiêu xài đó chẳng qua là trong chốn thương-trường mậu dịch đó thôi, làm sao đến đời tiêu hao quốc mạch. Tưởng vậy lại càng lầm lắm; sự tiêu xài mà mậu dịch cùng nhau ấy là thuốc về nhơn loại văn-minh, quốc tộc

văn minh, mỗi nước mỗi có chế tạo thứ này thứ kia, đem đem ra vận ra nước ngoài mà thông thương đổi chác cùng nhau; ví dụ Nhật-bản dùng đồ Huê-kỳ, Huê-kỳ lại dùng đồ Nhật-bản, Hồng-mao dùng đồ Langsa, Langsa lại dùng đồ Hồng-mao, dùng lẫn với nhau, tuy nói rằng xa xỉ, song hai đảng đều có thái lợi đáng cả. Còn như Annam minh sao? Nói tới công-nghệ thì công-nghệ cũng chưa phát đạt, nói tới thương-mại thì thương-mại cũng chẳng ra trò, cái gì cũng thua sút người ta hết thấy; thật đem ra mà so sánh, người ta mười phần minh chẳng bằng một, xài không rở ? vào đâu mà dám tiêu hao, làm thế ?

Theo như kim thời, thật là một cái tiền tài thế giới; một cái phần-ba thời đại; vẫn có nhiều món. Annam phải chịu mà xài đồ ngoại-quốc như là đầu tư, hộp diêm, xà-bông, v. v. Các món ấy, tuy cũng là đồ ngoại hóa, song dùng nghe có giản tiện hơn và cũng chẳng lấy gì cho thiệt hại lắm, duy có phức dụng; khi mành, cũng là thấp vật khác nhau, tưởng cứ dùng theo đồ bản-quốc chế tạo phải hơn; đầu tư thấp, song cũng từ từ mà, đáng tiền của ta, còn châu Âu trong tay ta hoải, không tăng nạc ra nước ngoài mà mất được.

Vả lại, sự tiết kiệm, cũng những sanh tài cho bản xứ mà thôi, lại còn làm cho công-nghệ bản xứ mau phát đạt nữa. Bởi sao? Ta cứ dùng đồ bản xứ rồi, thì những người chuyên về công-nghệ trên ấy ta, bất kỳ làm nghề gì, chế tạo một món gì cũng đưa nhau nông sức, càng ngày càng hóa từ thềm, càng suy nghĩ thêm, phò trương mỗi ngày mới thức tân kỳ, dạng cấu tiêu thụ. Còn như ta mà xa xỉ dùng đồ ngoại-quốc chẳng những tiêu hóa mà thôi, lại làm cho bản xứ nhiều người thất nghiệp nữa mới là hại cho chế; nghĩa là ai cũng ham đồ lạ đó khéo của ngoại-quốc; đua nhau mua hết, còn những vật chế tạo của người bản-xứ thì chế thô vụng không thêm mua; thế tất phải những lại, phải động lại, phải ế lại, đã những, đã

động, đã ế thì thôi, nhà công nghệ lo dẹp lại, ai làm làm chỉ nữa. Nghĩ đó coi, thiệt hại cho chúng-tộc ta biết chừng nào ?
Chê chi, đồng-bằng ai ai cũng miếu sự lợi hại ở trước tiên, biết tình ngộ lại một ngày, từ từ bàn bạc cùng nhau, hãy suy nghĩ lại nước ta hiện tình ngày nay, đối với năm sáu mươi năm trước, những bản phủ thế nào, phong tục hậu bậc thế nào; vì tại cơ gì mà phần nhiều người than van khó đương sanh lý. Xét ra lẽ ấy cho đạo đức, rồi mới rờ lời nói tẻ chẳng phải hư ngôn.

L. T. T. V.

Mua thuốc lá của nhà

Nếu hút những hạng thuốc rất ngon chế tạo tại nhà máy thuốc lá Hanoi. Kể ra mấy thứ sau này:
Thuốc hiệu « Con gà »
— « Con voi »
— « Đồng minh »
Thuốc Cigarettes
— Đồng hộp 50 điếu hay 100 điếu.
— Văn rỏi 10 điếu hay 20 điếu;
Mấy hạng thuốc này:
Annam trắng
Annam chế tạo
Annam bán
Annam nên dùng.

Mừng ông Đờ-hửu-Tri

Nghe tin ông Đờ-hửu-Tri dật chỉ ngồi Biện-lý tòa Saigon. Ấy là đầu rảnh tinh thần chúng cho con nhà Annam đó.
Bản-báo kính mừng ông Biện-lý Đờ-hửu-Tri và cảm ơn quan Chương-lý Đờ-hình, trách nhơn trí lại, công bình đúng mực.

L. T. T. V.

Vải hàng tràn tồ.

Ngờ cùng các đảng Nghị-viên toàn xứ Nam-kỳ.
Kính bầm cũng chừ ông: nguyên chúng tôi có nghe rõ rằng nhờ mấy ông nhắc nhở nên Chánh-phủ mới rộng ăn tăng bổng cho các quan Annam và cho phụ thêm các tiền khác về thời đợi mất mỗ này. Tuy chúng tôi không hưởng dạng ăn ấy thì mặc lòng, chớ kỳ trung cũng vui lòng lắm lắm. Chúng tôi biết Chánh-phủ ra ơn rộng ấy, là có ý thương đáng nhơn-tái thì đã đành, còn chúng tôi là phận hèn ăn học ít, phải chịu phần thiệt thòi thì cũng đáng đó chớ; song tội xét cũng là một phe giúp nước, phá ngu cho một phần tử ở trong làng Công Thương-mại, Khuyến-học cùng Nông-nghiệp tương-tê, văn văn, song cũng rất cần phải kể dòng đây, mấy ông cũng rõ phần trách nhậm của anh em chúng tôi ra thế nào rồi.— Chúng

tôi có nghe: « không có trẻ nhỏ làm sao ra mặt người «quân-tử» và không có trường làng, theo trí ngu chúng tôi tưởng, các trường tổng và trường tỉnh cũng khó mà làm cho dân ngu trong thôn quê biết phận sự làm dân; mà hề chúng nó không biết phận sự làm dân thì Chánh-phủ phải cực lòng chuyên trị.— Cúi xin mấy ông xét, cách mười mấy năm trước đây dân sự xứ Nam-kỳ ra làm sao; và ngày nay ra thế nào? Có lẽ mấy ông tưởng tác sự mở mang mau ấy, có phải là do nơi chữ quốc-ngữ mà ra chăng? Ấy vậy thì công giáo làng ai cho rằng công bố ?

Nay có ân rộng của Chánh-phủ bang cho, mà rùi không nữa-này chủ giáo làng, chẳng phải Chánh-phủ không nhìn đến bậc giáo làng này là tôi con? Mà hề là tôi con thì có lẽ phải cũng dạng ân-nhuần như các bậc khác, duy có một đức phủ kém hơn đó thôi.

Vậy chúng tôi đồng chỉ xin các ông mở lòng bác ái mà xin cùng Chánh-phủ trừ phần « Prime pédagogique » ra, kỳ dư các khoản, anh em chúng tôi cũng dạng hưởng một phần ít hơn một ít về ơn rộng mà Chánh-phủ đã chuẩn cho giáo tỉnh và giáo tổng; vì anh em chúng tôi cũng là tôi con, cũng lãnh phần trách nhậm in nhau, và cũng ở trong thời đợi mất mỗ này, để lại lương công ít hơn hết, không đủ mà chi độ thế nhĩ.

Ngày kia mà anh em chúng tôi dạng theo ơn Nhà-nước bang cho thêm, thì ơn của mấy ông, chúng tôi cũng nguyện chạ vào xưng thít. Cúi xin mấy ông đoái tưởng đến phận hèn của chúng tôi và nhậm lời ngay.

Nay kính bầm.
Les Instituteurs communaux de la province de SOCTRANG.

Số Tombola

Trước Đông-Pháp tiết kiệm nên ngày chớ chơi với lòng biếng-nhiệm đã định từ năm trước, số là ngày 6 Jun năm nay sẽ là ngày 10 Jun.
Người trúng số khá-mau tới lành, chớ để quá ngày.
(Thông-Báo của Hội)

Kể về trên hầy ngọ lại đoàn-em

Đến ngày 7-5-20 chúng tôi được ông đầu « của lão Viên-Hoành, thật rất vui lòng cho em xem thấy.
Thề thường hề muốn lập hội, đầu rằng Thê-báo cũng chẳng lợi bằng Thương-mại, Khuyến-học cùng Nông-nghiệp tương-tê, văn văn, song cũng rất cần phải kể dòng đây, mấy ông cũng rõ phần trách nhậm của anh em chúng tôi ra thế nào rồi.— Chúng

**Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
lành cho những tay thạo rượu thầy đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng Denis freres có trữ mà thôi**

Nhớ lại Longxuyen từ hồi quan Đốc-phủ Lê-quang-Bá đặc lệnh sang Pháp rồi thì các hội lần lần trảm-trệ, nhất là hội Pháo-cầu trở nên tiêu hủy!!!

Lần đến decembre 1919, các trò trường tỉnh bày lập lại một hội chung với mấy thầy còn xuân là M.M. Hiền, Ngọc, Biệp, Phúc, vân vân, đặt tên hội lại là « Ecole sportive », cũng làm tay chơi giỏi; như là: M.M. Hl, Nét, Ngọc, Hiền, Ngọc, Biệp, Quyền, Mới.....!

Lúc đó vì rảnh việc, nên M. Hiền là chủ hội cho phép em thay mặt kêu hùn. Em đi, nói thì nhiều, chứ ít người chịu vô lắm lắm. Ông kia rằng bệnh, ông nó mắc việc nhà, chơi không được. Vì vậy nên số hội không mấy người, tên đã kê trên đây... Tuy ít chứ cũng ráng tận tâm: xong xá; mỗi buổi chiếu vô Sân đón chia đá thí Hiên (bê-xi-dăng), Ngọc (cấp bi-tên, vì tuổi nhỏ, nên những kẻ hội không hay tuân theo luật đã định. Vậy mà mỗi lần chơi đều hiêm sự thế!!!

Như là: Hồi kêu hùn thì không ai hùn, đến khi chơi thì chia không hết!!! Xỉa!!!

Bọn vô-tâm cũng ép vô chơi, la-ô, chưởi-thê bắp trong sân, làm nhiều đau chi-ruoi, mà các Cặp-bi-tên Ngọc hiêm quá, ai làm sao trời kệ!!! sự oán!!!

Nghỉ vì, gà không mổ, rít mõ sợt; rần không đấu, trẻ nhỏ chắt kiện; thế vậy nên nhiều ông đã tẩn tâm, trên đây, cũng hùn mà để cho hội, nay coi gán rá nửa!!!

Hồi gòn quan Đốc-phủ, thì hội còn trong đầu được với hội Rạch-giá, Cẩn-thơ; nay Thốt-nốt đã gán, thêm Hoàng-thân Số đã hứa bao-xe, mà trong chi xuống tiền!!! Sao??? Nghe Thốt-nốt, Chủ-quân là chi; trên này hội mấy trò, chủ của nhỏ, nào dám đeo bông!!! Vỡ hội ít sự, vì mấy thầy không nó đến!!! Hội bi-si-nhục vì chủ chẳng oai!!! Vô ra không tên, vì sân lỉnh-lấp!!! Huê!!!

XUÂN-HOÀ TAM-BÌNH...
(Ancien secrétaire de l' Ecole sportive de Longxuyen)

Điền phao-cầu

Mấy hội phao-cầu có danh tại Saigon có tuyên mười-một người để đấu cầu với mười một tên thầy quân Hồng-mao, hôm bữa chiều thứ ba, 1er Janvier, tại vườn ông Thuồng, Mười-một người chọn ra đây đều là tay rảnh nghề chơi phao-cầu:

MM. Tài, Muối, Gông, Beauvoir, Hân, Darrigade, Thom, Laforge, Voitel, Bignault và Đại. Cuộc điền-cầu vẫn gốc của người Hồng-mao bày ra để cho học-tro chơi trước năm 1850; rồi từ ấy đến nay đã 70 năm, người lớn lập hội phao cầu mà chơi luôn, càng ngày càng đông, cho đến đời bên nước Hồng-mao hiện bây giờ số hội phao-cầu chẳng biết bao nhiêu mà kể. Bởi vậy người Hồng-mao mà đấu cầu với người nước nào thì cũng trội hơn, hưởng chi là đầu với người ở xứ non nực này, sức mạnh đã kém hơn mà sự thạo luyện lại không thuần thực cho

bằng. Ấy vậy người Saigon đầu đã thua luôn 6 bàn hôm thứ-ba cũng chẳng lạ chi.

Những người đến coi đấu cầu hôm thứ ba, đều khen cách chơi người Hồng-mao chuyên cầu, và sự nhậm lẹ của họ khó mà bắt luyến cho bằng. Cái diện diện của họ những nhờ cái sức mạnh, cái nhậm lẹ, cái giỏi-giản mà thôi mà cũng nhờ cái đồng tâm trong sự chơi ấy là mỗi người đều phải để ý làm cho cả phe bên mình thắng, chứ chẳng phải mong tranh tài cho dặng tiếng khen riêng. Bởi vậy phải biết nhường cho nhau đá trái cầu và phải biết thừa cơ thủ thắng, chứ háo thắng lắm cũng không xong!...

Bữa ấy, tuy một người coi diện phao-cầu đều phải đóng một số tiền phụ giúp cho cuộc « Đông-pháp kỷ niệm », mà người tư đến coi cũng đáp-điều: ấy là đầu, người Annam ngày nay đã thích những cuộc thể-thao của người bên Âu-châu bây ra rồi đó Nhưng mà nhiều người còn chưa thông thể lẹ về sự diễn phao-cầu Association và Rugby. Vậy trong mấy số nhật-trình tới, tôi sẽ phân giải về thể lẹ ấy.

M. Th.

Một thứ thuốc là nên hất

Người Nam-Việt cứ phàn nàn rằng bác đồng thiếu không đủ dùng, chớ là trao ra ngoài-ruốc. Sao không biết rằng ỳ tại mình cứ đi mua thuốc là của nước Trung-hoa, của xứ Algérie cũng những nơi khác, mà gầy nên cái hiện tượng ấy?

Vậy chỉ nên mua thuốc là của ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-TRẠO CÔNG-TI vì những thuốc ỳ trong ở đây theo những phương pháp thiên-hợp, chỉ ở đây theo những cách-thức đặc-biệt, khiến cho thuốc là ỳ là thứ thuốc ngon hơn tất cả các thứ thuốc ở ngoài-ruốc đem vào.

Vậy nên hất thuốc chưa của hiệu COO, hiệu SCAPERLET, thuốc của hiệu COO, FAVORITES, ALLIÉS, v. v. cũng những xi-gà hiệu MANDARIN, BOUQUET, LORUS, và NARCISSE là những thuốc ỳ ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-TRẠO CÔNG-TI. Vì hất thuốc ỳ tức là giúp những người ốm-bang trởng thuốc, vì chớ thuốc ỳ mà lại giữ được tiền bạc không cho ra ngoài quốc vậy.

Khách-trú thật thà

Chớ tin mà mắc

Miệt Nhứt-táo, có một ông hương kia làm ruộng lớn mà lại trúng mùa. Gân lớn ông có một bọn khách-trú dóm thấy thế, mới toan mưu thần chức quiặng mà gạt ông; bèn rủ nhau bốn đứa, thay phiên tới nhà ông mà trả giá lúa; tháng thứ 1° lại trả từ 155 \$ 00 cho tới 160 \$ 00 (lúc ấy giá lúa lên được 170 \$ 00 rồi) song ông không chịu bán; kế tháng thứ 2° lại trả 161 \$ 00; qua ngày sau tháng thứ 3° lại trả 165 \$ 00; một lát

tháng thứ tư lại đành mua tới 170 \$ 00. Ông hương thầy nó mua cao giá hơn hết nên đành bán cho nó 2800 giạ.

Xong giá rồi, khởi sự đong, cứ mỗi bao là 2 giạ. Đong vừa đặng 52 bao kế tới, nó liền kêu ông hương lại đếm. Ông hương lòa con mắt đém làm sao không biết mà nó có 51 bao thôi. Tên khách-trú vội và nói ông mà nói rằng: « Thầy không hề thấy đặng 52 bao mà ông đém có 51 bao thế thì mà của ông 1 bao còn gọi là mấy tới là Các-chú, húng từ thế chớ phải ai thì họ ăn đực hạt giạ rồi đó! »

Cha chả! lúc ấy ông khen đẹp mà nói rằng: « Thiệt Các chú thật thà lắm!!! » Qua ngày sau, khách-trú đến đong nữa, thì ông cứ việc cho đong luôn luôn và ông tin thật cứ mỗi bao là 2 giạ mà đếm. Đè đầu, trong 1400 bao của nó đem theo đặng 2800 giạ lúa mua đó có 1000 cái bao 2 giạ, còn 400 bao kia mỗi bao đặng tới 4 giạ.

Khi đong hoàng thành, nó bèn liền ông ra mà đém lại. Ông nào có đé! Cứ đém số bao và tính theo bao hai giạ như bao trước vậy thôi chớ; nào tưởng có bao đặng tới bốn giạ trong đây. Tội nghiệp thay, té ra ông hương đã ra công cye học làm lụn mắng năm, đé mà lại xối con mắt, đặng bao nhiêu đé, bị tin lầm khách-trú mà mất cả tám trăm giạ lúa!

Mắt thầy quá tai! nghe mà nhâm cũng khó mà diêm nhiên nên thò thế đi lờ sự lược cho đống bang ta biết mà tránh khỏi mưu sâu kẻ độc của bầy chuột đực dưới này.

Một người khôn dă.

Việc lạ trên rừng dưới bể

Long-diên-hương

Long-diên-hương là tiếng chữ, cất nghĩa nôm là nước-kiêng-rông. Bởi long-diên-hương rất quý, trị được nhiều bệnh rất hiệu, lại đót ra mùi thơm lăm, nên người Tàu bịa ra nghĩa rằng: « Cái hương thơm của nước miếng rỏng cho thêm qui thêm đất, chớ thì thì chưa ai biết chắc là thứ gì cả, chỉ lấy một đầu ngoài bể khơi tập vào, rồi về mà có lớn thì đé bằng cái than đá cũng quất nó déo mà lại nhốt lộn bên cổ họ (lên Táo, sắc nó ngà-ngà, hửi thì lạnh lăm, những mà đót ra thì thơm ngát. Người ở đưng gánh bãi thường gọi là nước-miếng Cá-ông. Nhưng nghiệm lý thì cũng không nhâm.

Nước ta cũng bái cả ông là loài cá có nhân hay cứu người bị đắm đuối, chớ nên mượn đó mà đặt tên cho ông thôi. Long-diên-hương tuy quý như vậy mà cũng hiêm có. Trong một miền bể trong khoảng chín mươi năm vậy thì, có người gặp một vài lần. Như mới đây làng Nam-Ô, có người ra bãi bể Bãi-Ká vớt củi rừng. Bèn tra lên gánh đá đót lửa nấu cơm ăn, đót hồi không thấy lửa đó, chỉ thấy đầu mây ngọc cũ có chít nhựa bọt gì sôi sôi sủi sủi lên, liền lấy củi khác thôi, còn những ngọc cũ đó thì gác chung quanh cho khô. Cơm sôi thì củi ấy vừa khô. Chừng ấy mới chạm vào thì thấy phừng-phừng lửa cháy rất mạnh và hay khói ra thơm ngào-ngạt dị thường. Người ấy nhớ đến chỗ mà mình đã lượm những

củi ấy, liền chạy xuống xem thì thấy có một vệt bọt và nhớt giống như thứ đót lúc này, liền lấy tay bụm lại rồi đem lên đót chơi. Càng thầy thơm càng đót, một chập nghe trong mình khê khỏa, tay mưa phún gió thổi, áo quần ướt hết, mà không biết lạnh. Người ấy chỉ biết vậy mà thôi, cũng thì thường chẳng lấy gì làm lạ. Cứ to cơm xong, bẻ củi thành bó rồi gánh về Nam-Ô mà bán thôi.

Khi vào nhà kia bán, anh chủ nhà xua tay vào buôn bán với người Tàu cho nên rảnh mà ỳ.

Thoán nghe mới thơm Long-diên-hương thì sự đé ỳ vào tra xét mùi thơm ấy. Bèn hỏi người bán củi thì người ấy ngờ ngần chẳng biết đâu mà thưa cả. Anh chủ nhà nghĩ liền ra tìm xét trong lung trong áo đều không có cả, mà chỉ nghe mùi Long-diên-hương phừng phừng trong mình người. Bèn hỏi đầu đuôi vì sao mà trong mình lại có thơm mùi ấy. Người bán củi thuật lại đầu đuôi, thì anh chủ nhà biết là Long-diên-hương, mà người bán củi đại không biết. Rồi hỏi đé chỗ mà người kia đã đé vệt qui. Khi đã biết rõ ràng thì đé ỳ lăm thình. Đợi người bán củi đi ra rồi, thì anh chủ nhà sắm cơm đùm cơm bới ra ngay chỗ ấy tìm.

Tìm được ít quá, lượm lặt Long-diên-hương thàng cả đé còn dư, hoặc cái đé đót đi đé, cái còn sót dưới bãi bể, cả thầy mới cạy chỉ bằng năm tay, đem giấu kín. Bữa sau đem ra phở khách bán được hơn bảy chục đống!

CÙNG LÀ

Chơi thói đã mang mà người ta khốc

Kỳ nhật-báo L. T. số 767 có bài « chơi thói đã mang mà họ phát giận » tôi nhớ lại cách mấy tháng trước đây xe-hơi đưa học-bình của M. Tô chạy tới lúc Bình-trị (Bà hom) xe bị nổ vô, chauffeur ngừng xe lại đặng thay ruột khác. Bộ bánh trên xe cũng xuống xe đạo chơi lờ đờ.

Lúc ấy cũng có một cái xe-hơi torpédo cũng đậu trước đó cách vài trăm thước, nghe nó lỉnh lỉnh xe-hơi ỳ đi an-tam đặng có mả ra xe thấy xe đé đặng đé đé, chớ đé đé lại coi, rồi nhìn thấy chauffeur xe đé đé ở vô ỳ, lại nhìn thấy người lái xe đé đé rất đoàng đoàng, rồi thấy xe-tô lờ lờ bánh xe mà chơi không ngừng.

Chừng lăm rồi thì M. u bôe đã đi về xe mình và đã chạy về Chợ-rớn rồi, thì chauffeur mới hay rằng cái kèn xe đã bị diêm rước cái poire mắt rồi.

Hỏi ai? Bị hành thì không thầy. Lắm sao?

Thầy thấy rõ ràng poire mắt kèn khác, mà làm sao mà đém nhìn, vì người ấy không phải là hèn mà đi chơi thì đã mang như vậy có đáng khốc chăng? Nếu chauffeur gặp đé trong lúc ông ỳ đặng mớ cái poire kèn thì chớ ỳ không biết làm sao há.

Bát quá thì bắt ông u-hoe ông u là cùng!

N. V. C.

HỜI NGƯỜI ANNAM

Chợ nên lớn thuộc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuốc-địa Langsa. Hệ biết lựa thuốc rời và thuốc điều trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quả thiệt là đồ thổ sản Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng

Hãy nên hút thuốc hiệu TRÁI-ĐẤT

Phân quan Báo

Partie officielle

Thiên bố

Vì lời nghị quan Thông-độc Nam-kỳ.

Ngày 31 Mai 1920 :

1. - Về tòng chánh quan Thượng-phủ phủ Thông-độc (phòng nhứt).

Ông Trần-bình-Thạnh, Phủ nhật hạng, chủ quận Tịnh-biên (Chaudoc.)

2. - Về tòng quyền quan Chủ-tỉnh Chaudoc, ông Chủ-quận Tịnh-biên, thế cho ông Trần-bình-Thạnh :

Ông Nguyễn-ngọc-Nữ, huyện nhì hạng, tòng sự tại Hớn-quận Thudaumot.

3. - Về tòng quan Chủ-tỉnh Thudaumot, phụ sự quận Hớn-quận thế cho ông Nguyễn-ngọc-Nữ :

Ông Trần-vân-Chân mới lãnh bằng Huyện nhì hạng.

4. - Về ngài Chủ-quận Phú-lộc (Soc-trang) cho ông Phủ Lê-vân-Châu từ thế :

Ông Đoàn-hữu-Tung, Phủ nhì hạng, Chủ-quận Kế-sách Soc-trang.

5. - Thế cho ông Đoàn-hữu-Tung, ngài Chủ-quận Kế-sách.

Ông Lê-quang-Trường mới lãnh bằng Huyện nhì hạng.

6. - Về ngài Chủ-quận thành phố Baclieu, thế cho ông Huyện nhứt hạng Trương-ngọc-Lành tại ngoại :

Ông Lê-thanh-Long, Huyện nhứt hạng đang ngài Chủ-quận Vinh-châu Baclieu.

7. - Về ngài Chủ-quận Vinh-châu thế cho ông huyện Lê-thanh-Long :

Ông Bùi-quan-Tân, huyện nhì hạng đang tòng sự phủ Thông-độc.

8. - Về tòng quyền quan chủ-tỉnh Rachgia ngài chủ-quận Phước Long mới lãnh :

Ông Ng-tích-Kim Huyện nhì hạng đang ngài chủ-quận thành-phố Cánh-thơ.

9. - Về ngài chủ-quận thành-phố Cantho thế cho ông Ng-tích-Kim,

Ông Ng-ngọc-Tương, mới lãnh bằng Huyện nhì hạng.

10. - Về tòng chánh quan chủ tỉnh Chaudoc Thầy Nguyễn hữu Trường, thợ kỹ thiết thợ hạng nhì đang ngài tại Rachgia.

11. - Về tòng quan chủ tỉnh Rachgia thế cho thầy Ng-hữu-Thường.

Thầy Ng-v-Linh thợ kỹ thiết thợ nhì hạng tòng sự phủ Thông-độc.

12. - Về tòng quan Đẩu phòng phủ Thông-Độc thế cho thầy Ng-hữu-Linh.

Thầy Hồ-v-Trung thợ kỹ thiết thợ nhì hạng đang ngài tại Giadinh.

Bón-Báo kính mắng liệt qui Vinh-thắng và trọng nhậm.

Khi nào có việc chi ni nư
mượn đũa đồng quan-khách
mà chẳng dùng rượu Sâm-
banh Chamagnac hiệu :

Tisane Merquis de
Bergey
Thứ đưa

Thì làm sao mà cho tỉnh
vui vẻ đặng

Rượu này có một mình hàng
Dentis freres trư mà thôi.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÀ BẠC VÀ GIÀ LỬA
Giá bạc kho nhà-nước... 10.500
Giá lửa, là 100 kil. chỉ tới nhà máy Chơ-lon (bao trị lại) : 6.900 tới 7.750

NAM-KY

SAIGON.
Ai mắt già
Chợ Quảng-tông Dương-Nhị bán bánh mì, ở đường Bourdais số 66, xi được người đờng bôn cái giấy cấm đồ tiệm Cakho số 345, 3379, 3143, 1911 và một cái giấy thông hành Saigons tên Phạm-vân-Vân, 34 tuổi.

Chi giấy ấy nay ở đầu màu mau lại bớt quan thứ nhì mà xin lại.

Ai mắt ghe

Một chiếc ghe lưỡng nhỏ của ai không biết thả trôi sông ngang cầu tàu đường Catinat. Ghe ấy nay nằm tại phủ-đ. Chủ nó ở đầu màu mau đen xin chuộc lại. Hay là ghe của chú bói nào gặp linh tuấn, sự, nhảy xuống sông bỏ ghe đó chăng?

Một đứa gian còn nhỏ

Thím Nguyễn-thi-Mai, ở đường d'Arôt số 151, có rằng đứa ở của thím là Nguyễn-Lâu, 12 tuổi, tròn mắt, cơ cấp 40 quan đang 12 \$00.

Tại đứa nhỏ mà gian hay là tại thím ở từ từ về nó nên nó tròn vậy?

Ráng dạp nĩa

Bữa 29 Mai, lối 8 giờ rưỡi tối, một người Sơn-dà cỡi xe máy tới góc đường Mac-Mahon và đường Đô-hữu-Vị dụng xe kéo số 999 (S.T.C.) xa phu là Nguyễn-Tru, 25 tuổi. Trên xe kéo có ông T... ngồi, ông bị té trầy da ông chơ máu. Ông khai rằng tại người cỡi xe máy đạp chày mau quá độ nên mới dụng cho ông té - kiện.

Vỡ bằng cở

Thím Nguyễn-thi-Nhứt ở đường bẻm trường Tân-dinh ở số 27, bữa 27 Mai, lối 11 giờ, thím đi chợ mua quần trên giở đờng 125 \$00, giầy 20 \$00 và quần 5 \$00, gói trong một miếng giấy thông hành thím về gói ấy bị một người nghi cho đứa ở là Thị-Mười-lay, mà họ không bằng có nên thím cứ có đồ thì chớ không kiện thưa gì.

Cũng vỡ bằng cở

Có kia là vợ của ông B... đến xem chú là thầy đội tuần thành ở bát Blanchy. Tối bữa 29 Mai, có đẽ 40 cái giầy 1 \$00 dưới gói, lối 9 giờ tối, không biết ai lấy mất. Có nghi cho thị-Mai về hỏi Nghi cũng ở trong đó, mà nghi vậy chớ không bằng cơ chi cả. - Bỏ.

Ai mắt giầy?

Thầy đội tuần thành Đoàn-vân-K... xi được ngoài đờng một lá giấy thuế thành năm 1920, số 130, làng Phước-Vân, tỉnh Cholon, tên Đương-vân-Lê, 23 tuổi, thấy đã giao bớt.

Sửa chỗ sai

Trong L.T.T.V. số 770 ngày 26 Ma.

1920, nơi khoản « Việc mới trong nước » có bài nói về xe hơi M. Huỳnh-D... ở tại Baclieu. Lúc dụng thì tên sếp-phơ của ông cỡi máy, chớ chẳng phải chủ xe.

Mượn xe máy

Chủ cấp-ràng xe kéo Tô-vân-Tôi, 25 tuổi, ở đường Armand Rousseau, có bót rằng tên Thắng, 19 tuổi, mượn xe-máy chớ hôm 26 mai, đặng đi một vòng. Chẳng biết nó đi vòng nào mà đến nay chưa trở lại. Xe hiệu R.P.F. giá 50\$00.

Con ai?

Một đứa con gái độ chừng 2 tuổi, con ai không biết, đã đau mà lại bỏ nằm ngoài chợ một mình hôm 27 mai. Con ấy nay đã đem vào nhà thương Chợ-rẫy. Cha mẹ gì mà bắt nhưn làm vậy?

Thất cở

Một người đờng-ông tên Ng-vân-Hoa, 58 tuổi, giầy thuế-thân số 5387, hộ 10 (Chợ-rẫy), vì việc chi không rõ mà mượn thân vòng đưa hồn về cõi phật. Người ta gặp thầy y treo tên trên một cây kia gần Route Haute. - Chôn.

Còn nữa

Xâm Quảng-đông Trần-Tam, 24 tuổi, thông-bành số 93223, không tiền về Tàu cũng mượn thân vòng rứt hồn về cở-que. Thầy treo trong nhà lá nó ở dựa đường Canton prolongée. - Chôn nữa.

LỜI RẠO

Monsieur NGUYỄN-VĂN-HOÀI, Bình-Nhâm, tòng Bình-Chánh, hột Thudaumot, Chủ-suối-đờn. Khởi sự bày ra từ 1904 tới 1920, người người đều tới thăm mà người tài-rất cao, nay người đã là trần ngay 5 Jun 1920, định ngày 18 Jun 1920 đưa linh người về phần mộ; song rồi mất không sao, bởi người có sanh đặng một trai người hiện diện vậy, giờ đặng 32 tuổi tên là Nguyễn-vân-Búp giữ nghề chầy như thường.

THƠ TIN TANG LẠI

(Petites correspondances)
Saigon, le 1er juin 1920

Monsieur Chủ-lút,
Kính xin ông làm ơn ấn hành bài này cho nhứt báo của ông đặng đặng hang của mình sửa bớt thời giờ lực lệ.

Sở là tại Chợ-đũi trước công-điền, có thầy Sau-Mùng là người đặng Diêu-đờng ở nhà thương Chợ-rẫy, có lập nhà hảo-sanh; song thầy đó có thời khác thường, vì con ai không vô nhà y đó thì y không bán thuốc cho, như có vô nhà sanh y đó, y mới chịu bán thuốc. Ông tinh coi nội trong lục-châu có người nào như vậy hay không? như vậy ông quan lương-y Langsa và Annam mỗi khi có cần tới thì may đờng sẵn lòng sốt-sắng, còn thầy này sao lại dùng thời lệ lệ thường vậy? Người ta đến mua thuốc của thầy trước là thầy có lợi, sau nữa thầy có danh, sao mà không bán? Hà nhân tâm! Có xin thầy, đổi tánh hồn riêng đặng mà

noi ngã văn-minh tân-bộ, chớ có nề chấp vậy hoài mà ra ganh ghét.

LÊ-BÁ-CẦN
Propriétaire à Bình-khánh Giadinh

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Cụ Đổng các Nguyễn-hùng-Bãi, tuy ở trong hoàng các thanh-phần đã vì chính sự hạ phi biệt bao là tinh thần trí tự mặc dù, nhưng lòng vẫn thương vì ra thủ ngâm vịnh; mỗi khi xúc cảnh bưng hoài, cụ thường bắt ngón làm bài tuyệt đối; ở Kinh-đô trong hàng quan lại đã có tiếng tôn cụ làm thi ông, thật cũng là nan-đắc, cho hay văn chương nước ta đời nào cũng có tay kiệt tác vậy. - Một cụ cụ có làm bài thơ viếng kẻ từng chinh nhân lúc quan Toàn-vũ Quảng-ngãi Đổng ngo-Ánh sang Pháp lam đại-biêu Nam triều ngày hội Lạc thành chia thờ các trận vong tướng sĩ. Bài thơ rất hay, khiến người đọc đến sinh-lòng cảm khái, biết hào là tinh nặng vì nước vì nhà, tưởng nên lưu ra đây để hải nội chư quân biết làm.

Viếng kẻ từng chinh

Mấy lời gửi điệu bạn từng chinh,
Ray đã đến xong nghĩa nước mình.
Bay nháy với đời cho hết sức,
Ngủ ro vì số khá thương thinh.
Ngân năm đất Pháp bia còn rặng,
Một lũ con Hùng tiếng cồng vinh.
Thiên hạ mở mang phong hội mới,
Quê nhà có nhớ kẻ sinh-linh.

Thơ này cũng có làm người họa vắn, hột văn, nhưng không hay nào lay bằng nguyên-tác. Vì nguyên-tác có đủ ý chỉ phép luật như là ý hàm súc, ẩn trác lại bề thiết ngôn ngữ hình dung, nghe cũng như thầy hướng chi câu kết lại góp hột ý tưởng vô kim tự tịch, ý mới mẻ một câu tuyệt diệu, mới ý tình thần ở giữa chốn phong-hội mới nước non xưa nay. Cụ lại có bài « Đêm năm không ngủ », bài này cũng có câu kết rất hay, không khác gì câu kết bài trên, thật là cái thâm ý về phần trung ất của Cụ rất nên khảng khít làm.

Credi national

pour la constitution des pays envahis

những xứ bị xâm phạm)

Mỹ, 5 phần lợi, đồng từ phần, ni 000 phần trọn năm góp được 20.000.000 quan, chia ra làm tám kỳ.

Kể những phần :
1.000.000f. - 500.000f. - 200.000f.
- 100.000f. và 50.000f.

Ngày 1.8.1918 f.
sau trả đủ số.

Chớ vậy, đồng phần bởi, 4.000.000.000f.

miễn thuế bầy-giới và sẽ tới, nhà-nước hảo kiết.

Phân cho vay thâu chấp tại
Banque de l'Indochine
từ 1er tới 15 Jun

Những phần cho vay trước hơn phải
chịu không có giảm bớt.

Thao thức đêm nằm chẳng ngủ cho,
 Càng ra như bệnh càng như lo.
 Trên đầu nặng trĩu đã ngày ngất,
 Trong dạ lao lư lại rồi vô.
 Bao quân tóc sù đem nhuộm tuyết,
 Cbia o lỏng khò hóa thành tro.
 Tài nghệ tiếng vạc kêu canh mồi,
 Mờ mắt trông xem vẫn tới mờ.

Tự câu phá đến câu kết chỉ có một hơi
 chày xuôi cuốn cơn như Hoàng-hà nhập
 đại-hải. Lại nên quí hóa thay hai chữ
 « tôi mò » : tuy là nói tôi mò, mà ý vẫn
 thầy sáng quắc ; thật là « ngâm thành
 thất-cá-vây » — được tận nhưt sinh tâm »
 đó vậy. XX.

(du T.B.T.V.)

Rượu chắt hào hạng của
AUGUSTE MATTEI làm tại
 bên xứ Cors, đã ngon vô song
 mà lại ngọt vô cùng.
 Ai mua thì phải hỏi cho
 dạng tên **AUGUSTE MATTEI**.
 Rượu này nội Đông-dương chỉ
 có một mình **Monsieur Denis Frères**
 trở mà thôi.

Hương truyền

HUẾ.

Lưỡng đảo đủ vành

Gần miền N. O., có người kia
 tên là cậu T., xưa nay vẫn sinh
 trưởng về nghề buôn; gia tư cũng
 khá. Năm ngoài đi buôn bán ở chợ
 Thủy-cam, có tới lui với một á góa
 chồng. Chẳng hay say đắm vì chi
 mà xiêu lòng đến nỗi trở về quê để
 vợ chis con, phân phát gia tài đến
 sẵn. Xong việc rồi ước được năm,
 bảy trăm đồng, lại được bà đưa con
 trong bà đưa thì có một gái đã 18
 tuổi, nhan sắc cũng xinh, cậu đều
 đem về Thủy-cam ở, mở hàng cho
 người vợ mới buôn bán. Chỉ trong
 nửa năm mà gia tài sự nghiệp tiêu
 tán cả. Cậu chỉ còn lại cái xác nhà,
 một mụn vợ và 3 đứa con, mà nợ thiếu
 các nơi quen biết đã hơn vài trăm bạc.
 Trang trọng cậu ra cách nho-nhã, ăn
 nói ra bộ thực thể cần mẫn lắm,
 nhưng trong lòng cậu điên đảo không
 ai lường được. Bao nhiêu nợ nần

chưa chỉ liệt một cái là xong cả, liệt
 người giàu có để đánh, liệt cho đến
 cả người tàn-tật cực-khổ. Lúc đó
 cậu tăng kiết lăm không xoay tam
 vào đâu được vì ai cũng rõ mặt là
 một thằng lặt ngứa. Sau cậu cũng
 phờng mới nghĩ rằng mình còn có
 đứa con nhan sắc tuyệt vời, nếu nay
 kiếm nơi giàu có mà gả bán đi thì e
 được nhiều bề lợi.

Bèn tự đi làm mồi lẩy. Có người
 đến ưng. Cậu đành bán 30\$, làm
 xong biết kết sư-gia ra cách thân
 mặt, rồi hỏi, mượn trước được 10\$,
 đến bữa sau nói giọng lời-thời chưa
 già. Đi nơi khác cậy mồi lái để bán,
 giá cả xong rồi cũng kiếm cách
 mượn tiền trước, rồi thả giọng
 buong trôi. Làm cho hai bên đều
 biết việc lời thối, và cũng chẳng
 quản chi đến tiền bạc rồi cũng
 deng cho cậu. — Cậu được nề làm
 mãi, nơi nào cũng kiếm được một
 ít tiền rồi thì sanh sự, cho nên mặt
 cậu ta cũng lăm khi chai để mà
 thân con gái của cậu cũng lăm phiền
 đệt dấy; thời nơi thì xi mạ, đèn rọi,
 nơi thì xiết áo lột khăn, bắt bỏ, kiện
 thưa, nơi lại thử chơi rồi bỏ, nói
 thì mần tiệc rồi lờ, kể đã la-liệt cái
 thân hai cha con, nhưng mà miệng
 cậu khéo lăm, hề với người quê
 mùa thì nói: « Tôi nghĩ mình quê
 mùa nên kiếm nơi quê mùa cho con
 nhe, chớ chán chi nơi thầy-thông
 thầy-ký phố-phường đi nói mà tôi
 không chịu ». Nếu đến các thầy
 thông thì nói: « Cái số kiếp nọ
 không ở được chốn quê mùa, đã
 hỏi khoa nhiều lần thì số nó chỉ bap
 lấy nơi thanh nhàn mà thôi ». Nếu
 đến nhà quan thì nói theo nhà quan,
 mà đến nhà giàu thì nói theo nhà
 giàu.

Bộ cậu nói ôn-ôn mà thực-tha
 lăm, không ai biết được. Ngót đã
 một năm nay vô Quảng ra Huế đều
 nhờ lão khoét như vậy để mà đỡ
 vô đàu được, đã toan bỏ vợ mới
 trở về thú phật mà theo vợ cũ. Vừa
 đàu có một bác lính tưng chính ở
 Pháp mới về, Nguyễn khi bác chừa
 qua tây thì vẫn là một tên đần mỗ
 mới và cực khổ, nay về lưng vốn
 khá đàng đi kiếm vợ. Cậu T. nghe

tin mừng lăm, đến làm quen, đem
 về nhà trò chuyện, rồi nói qua
 chuyện gả con. Bác tưng-chính vốn
 người cực-sắc quẻ kịch, điện mạo
 xấu xa : tay chưa thô tục, xưa nay
 xét phận mình đã khi nào dám nghĩ
 đến việc lấy vợ mà nay bỗng nhiên,
 có tiền, có chức lại có người kêu
 gả con cho, lại đòi nhin đến dung-
 nhan có á vừa xinh vừa đẹp, cho
 nên lấy làm khoái lạc lăm, lại có ý
 tự đắc lăm đi đàu cũng khoe. Thời /
 bao nhiêu tiền cũng chi, cười hỏi
 xong, vợ đòi chi có nấy, ông gia
 biếu sao nghe vậy, chỉ trong một
 tháng mà ráo tung. Lúc đó cậu T.
 đàng kể sư con gái trốn đi, rồi trở
 mặt bắt đền bác lính, bác đi tìm
 khắp nơi mới gặp, thôi ! Con cậu
 lại về cậu, bác lưng không lại hoàn
 lương không. Chàng hèn cười, bà con
 chưởi, của hết vợ mất mền thay là
 buồn.

Nay thấy cậu lại dắt con đi nơi
 khác. Xin ai có biết thì từ. Cho thấy
 bộ cậu thyes thà mà lăm với cậu.

Đồng-Pháp báo tin

HUẾ.

Gạo cao bạc hạ

Cách một tuần trước đây giá bạc
 đã một đồng sáu quan tám tiền,
 tưởng càng ngày càng lên cho đến
 giá cũ là 7 quan năm tiền ; ai ngờ
 tự nhiên mà hạ xuống 5 quan 5 tiền,
 thật là lạ lung thay chẳng rõ vì con
 có bởi đàu, bạc đã hạ đến thế, thời
 tưởng giá gạo không tăng lên đến
 thế còn để thờ, ai ngờ gạo nay lại
 cao đến một quan chỉ năm lon. Giá
 5 lon ấy là giá sau 5 ngày (một quan
 5 lon rưỡi), xem trong năm ngày mà
 đã cao lên đến nửa lon, thời tưởng
 giá còn tăng mãi lên nữa, khổ thay
 cho con nhà nghèo mùa màng chưa
 mần, mà giá gạo đã tăng như thế,
 thời cái đời kém lại thấy ngay bảy
 giờ-nao có xa đàu.

Phong nghề rằng gạo cao có hai
 cớ, một là vì trâu bò đàu móng,
 phần nhiều lúa không thể đập mà
 phải khó được, cho nên các nhà
 điền gia không chịu bán lúa, giá gạo
 quá cao.

Hai là mới rồi vì có bạc hạ thời
 các nhà giàu có niết để bán cho cao

giá để cho nhiều đồng bạc, vì rằng
 giá lúa thường tình bằng quan tiền
 cho nên trong khi bạc hạ họ bán
 nhiều tiền bao nhiêu, thì nhiều bạc
 bấy nhiêu.

Chẳng biết ngày nào trừ được cái
 tệ ấy thời dân sự được nhờ vậy biết
 bao.

Hàng Dầu TRƯƠNG-VĂN-BÈN,

ở bán dầu thà dầu

Dầu phùng ăn thiết ngon và tốt.
 Dầu dừa.
 Dầu xỏ không có mùi hôi.
 Dầu mè thơm.
 Và Dầu bóng giá rẻ để thợ bap
 lóng.

Bánh dầu đậu phộng thiết tốt.
 Bánh dầu đậu đen.
 Bánh dầu hạt gòn.
 Bánh dầu bột bông.
 Bánh dầu dừa để cho heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN!
Khách-trú

Hãng tôi mua đừa khô, đậu phộng,
 mè, hạt gòn, hạt bông, hạt đu-đu,
 đàu và hạt caoutchouc. Mua giá khá
 hơn các nơi.

Xin Lục-châu ai có muốn mua bán
 với tôi thì xin mời đến nhà hoặc
 viết thư hỏi thì tôi gửi liền và sau
 lòng tiếp rước rất trọng thể và trả
 lời lẹ tức.

Nay lời :

TRƯƠNG-VĂN-BÈN.

Hội-đồng quản-hạt.

Đường CAO-MÈN, số 40,
CHOLON.

LỜI

ngò cùng khản quan

Chư ông muốn vẽ hình cho thiết
 khéo, thiết giống, xin đem hình đàu
 mượn tiệm họa-chon-dung của Mr
 Nguyễn-đức-Nhuận ; thì ắt sẽ đàng
 vợ lung đẹp mắt. Tiệm này được
 nhiều nhà sang trọng ngợi khen.
 Hình vẽ để trạm nạm không phai.

Thợ vẽ tiệm này đã có bằng cấp
 tốt nghiệp về nghệ vẽ và ba cấp bằng
 cấp của hội đàu-xảo Đông-dương
 ban khen. Qui-vị muốn biết rõ, xin
 viết thư hỏi, tiệm này sẽ gửi cho
 một tờ cáo bạch có cắt nghĩa rõ
 cách vẽ và để thược tác giả cá phân
 minh. Gửi thư, bình, hoặc mandat
 xin để bao thư như vậy :

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Chủ-tiệm

Họa-Chon-Dung

28, Boulevard Paul-Bert, Saigon.

IMPORTATION & COMMISSION

Entrepot de Cholon

Thị trấn Tổng-quốc-thương

Hàng đàu Hàng hóa

Paul-HIỆU Cholon

Các thứ vải. — Đồ gia vị Lang-
 sa và các nước. — Rượu chắt và
 các thứ rượu ngou. — Các thứ dầu và
 savon thơm. — Các thứ đồ đơn đàu
 và đơn bà. — Các thứ hộp da lớn
 nhỏ. — Các thứ đồ vật và đồ mới lại
 Paris gửi lại hàng.

Chư ông muốn chịu ra công mà
 mua các thứ hàng hóa lăm ở
 phương Tây và các xứ xa thì xin
 chi vị đặt.

Giấy thép đề tác: Paulhieu-Cholon
 Giấy thép nói : 667.

Le Directeur

Paul Hieu

Officier d'Artillerie Coloniale démissionné
Croix de Guerre

Người-Annam

Nhờ hút thuốc lá hiệu « CON GA »

Vì thuốc trồng tại trong xứ ta,

Vì thuốc thơm tho hơn hết,

Vì chế tạo theo phép vệ-sanh,

Vì bán giá rẻ hơn thứ khác

Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,

Mà hút thuốc lá hiệu « CON GA ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-ti ở Hà Nội,

Depôt tại Cholon, 12 et 14, Rue Lareynière,

và các nơi tạp hóa đều có bán.

Muôn bán

Caoutchouc cây, ương đã hai năm; Hột trong đều là hột lựa giống tốt. - Vừa trồng.

Muôn mua xin đi nơi ông HUYNH-HỮU-NHO, Hương-Hào ở tại chợ Thủ-Đức.

Hãy uống thử thử rượu AMER HONORÉ
Là một thứ giải khát ngon thượng hạng
Chỉ một mình hãng Denis frères có thể mà thôi.

BAZAR
MERCERIE
JOUETS

Jules Ha-kim-Tuong

9 Boulevard Gallieni
En face de la Gare Némésis
Ouverture 30 Mai 1920

EPICERIE
VINS
LIQUEURS

Ancien Employé de la Maison A. Courtinat & Cie

Ông Jules Hà-kim-Tuong vốn xuất thân ở nhà buôn Langsa đã lâu rồi, nghề thương-mại thật lâu-liên lắm.

Nay ông riêng ra lập thương-cuộc Epicerie là sự dĩ dễ buôn bán đồ ngoại-dương mà như là hàng-hóa bên Đại-Pháp, đặng giới-thiệu cho nhà buôn ta trong sáu tỉnh. Hiện nay đống hàng ta đã rõ đường công-thương là một đống cả của nhơn-quần, ai ai cũng mong bước tới, vì vậy nên ông Jules Hà-kim-Tuong, cô muốn mở mang thương-giới cho quê-hương, để-xương hiệu này, trước bán giá rẻ cho người bản xứ, sau nữa thì vì nhà buôn ta mua đồ bên Pháp, được nhẹ túi sớ phi.

Vậy đống hàng ta trong sáu châu, muốn bồi đắp chi về việc thương-mại bên Pháp hay là tại Saigon, gửi thư hoặc giáp mặt, thì ông sẵn lòng giới thiệu cho.

T. T.

một mình hãng
Denis-frères
đại-ly cả Đông
dương thử hộp
quẹt này.

Hộp quẹt này khắp nơi đặng phép bán là một sự nhỏ một hộp mà thôi.

N° (42) FEUILLETON DU 7 JUIN 1920

ROMAN

ÔN KHA THEO MÃI

BA MƯƠI HAI ĐÊM

HỒ-CÁNH-TIÊN tự thuật

Đêm thứ bảy (tiếp theo)

« Áy vậy; lời Hồ-cánh Tiên thú thiết giết hạn sát thế có khi cũng quá thiết, đau rãng mình nghĩ nghĩ không ra. Ôi mà nghĩ nghĩ làm gì, đợi người kể ra sẽ biết. Bấy giờ đây, canh đã khuya, nên nghĩ cho khoẻ đặng sáng hầu công-việc. »
« Qua đêm sau, đặng giờ hạn, thì có tới tay câu Thủ-Ngự mà chẳng có Hồ-cánh-Tiên, tôi ngồi đợi hồi lâu, trót quá hai mươi phút đồng hồ cũng không thấy tới. Tôi nghĩ cho người mà khách hoặc giữa đường gặp anh em mà trẻ bước chẳng, nên tôi không mồi lòng chờ, cứ việc ngồi ngó mòng trông đợi. Đàng tám giờ ba khắc, mới thấy Hồ-cánh-Tiên; hai đống chào mừng nhau xong, Hồ-cánh-Tiên mới mở lời, tiếng sự chậm chạp, để cho bạn mình trông mồi mắt. Hồ-cánh-Tiên ngồi lại, tiếp tục sự tình, tiếp cái lời mà Hồ-cánh-Tiên đã ngỏ ngữ bữa qua, ngại-ngùng không muốn nói. Hồ-cánh-Tiên tiếp rằng: »

« Ở nhà tôi, khi nghe dứt những lời, lộ sắc bất bình, song cũng gượng cười mà đáp hồi tôi như vậy: »

Kinh trình

Lò rượu Đông-Dương của hãng Langsa kêu là Société Française des Distilleries de l'Indochine (S.F.D.I.C.) (kinh trình cho chữ vị Thuơng-nhơn và Saigon lọc-đinh hay rằng: »

Kể từ ngày 26 avril 1920, Hãng rượu tạm dời phòng việc về số 86, đường Bonnard, Dãy-thép nói số 347.

Vậy khi cần mua bán, đòi hỏi và gửi thư từ thì, nhất thiết việc mua bán, tiên-bạc hay là điều đình cần thiết với Bồn-hội, xin cứ đi nơi đó mà ký hứa.

Tổng-ly Nam-kỳ và Cao-miền
Ký tên.

Thứ Hai
17
Mai
1920

KHAI TRƯ'NG

ĐẠI ĐƯỢC PHÒNG

ở đường CATINAI SAIGON, số 195 tới 201

Ông André Lê-văn-Minh, Tổng-ly.
Bảo-tử nhưэт hạng ở Y-viện thành Paris,
Học-sanh tốt nghiệp trường-y đặng bảo-tử,
Cựu học-sanh các trường-đương thành Paris,
Cựu bảo-tử công các nhà thương tỉnh Seine,
Đặng phân thưởng nhất hạng kỳ thi hóa học 1914:

Mô-dai-học

Mô-dai-đồng

Của ti tế-cấp bá tính thành Paris.

Mô-dai-đồng

Của hội Phụ-nhơn Pháp-quốc (thành Paris).

Toa thuốc

Chế y theo toa của thầy thuốc cho.

Phần việc riêng

Đề cho tay-chế thuốc Langsa quán sức.

Thuốc thiết nghiệm
Chánh, hiệu Langsa

Chất hóa-học
thiết-ròng và nhưэт hảo hạng

Phân Giải
Sanh vật học
Tế-trùng học và Hóa Học

Ô-hắc chất
nước uống
Hoàn-Tề

Đồ phụ tùng và bộ rít
nhất hạng

Đồ chụp hình
Đồ thư

Đồ lọc
bằng máy Trưng-Ngĩa

Bộ rít - Thuốc chít - Trống-rất

Nước Suối
Nước các suối Langsa
Mải Huế thảo

ĐẦU HOA

Dầu Essence de Menthe biếu « Mitcham » nhưэт hảo hạng

Thuốc thiết nghiệm và các vật của ông Lê-văn-Minh

Hồi giá

Thuốc bổ Quinium
Hườn nhỏ mau tang ra nước
Trích từ bà thứ quinquina
Bổ lực và trị bệnh rét

Thuốc xổ
Thuốc hườn xô
Êm-diệu và hay

Kola «Stabilisée»
Hườn nhỏ tiện dụng

Thuốc tiêu
Thuốc valerianate d'amoniacque
Có Y-viện nhận chữa trị bệnh đau gấu cốt.

Thuốc có trộn dầu cá morue

ĐIỀU ĐƯỢC PHÒNG

Tiệm Langsa

Bán ròng những thuốc Langsa

Nhà lãnh mua tại Paris - Lyon - Marseille - Nice

« Đờn ông biết tham xính tham tới, còn đờn bà con gái, phải chính chuyên thờ một chồng thôi. Ông ông thì chề gắp tham bị, phận vợ phải xướng tùy trọn đạo. Chẳng biết phép luật ông nào dạy bảo, thì đờn bà là thảo mộc chẳng, đứng làm người sanh ở trong trần, đâu trai, gái, cũng đồng một loại. Trời chẳng biết vì trai ép gái, để sơ đờn-ông, lại rống bề năm bảy thiệp thế, còn đờn-bà giữ chặt phòng khế, lo một việc gì mà? »
« Trời chẳng dạy kiếp đờn-bà làm tục, vì làm thân trâu ngựa đến hồi, bề từng phu lo việc bệp nối, không đặng phép chung vui chung hưởng. Ấy một quả tham không độ lượng, giảnh lấy phần sung-sướng một mình, không chơi hoa đờn nguyệt mặc tình, vợ phải giữ chữ trinh chứ tiếc. Tuy đặc để gái, trai, phân biệt, chớ xét kỹ ra, ai lại không khí huyết thân sanh, gái cũng phen với bực bưng anh, cũng bị mặt tài danh trên thế. Cũng có gái trù mưu là thế, cũng có tay dịnh kẻ an bang, cũng lắm tay nâng vạt đỡ thành, cũng hiềm mặt đưa tranh trận bút. Nào phải dám cạy khố có mùt, mà lòng không có chút lương tâm, nào phải như bầy thú là căm, mà chẳng biết tình thâm nghĩa trọng. Dầu rằng rít cán chướng phận mỏng, nhưng cũng tay so phận sánh loan, nếu lễ hàng không thiếp có chàng, lấy chi nói tông đàng cho đặng? Áy vậy, đâu trai, gái,

cũng đồng sanh đồng đàng, cũng lễ đồng mang vạt số phận; buộc trời nhau vì bởi nợ nhân, nên tục mới dạy: vợ chồng phải như tàn, tương kính. Đàng có ý phần làm chồng mà tự lnh, đừng ý chồng mà tính phần hơn, cũng đừng chề cái lũ phụ nhơn, rằng dạ hẹp lòng đờn, nang hóa. Bất chịu chữ xướng tay, đã quá, thêm chống kếu vợ đi mới ngoan, nhưng rồi sanh ra phải hồng nhan, thiết thời cũng phải mang tay kiếp. Chớ thấy vậy đem lòng lún-hiền, mà bề cầu lấy kiếp một chàng, bề trên không ăn ý, càng, đứng trách dưới làm đàng đàng. Vợ chồng thì như đàng với đó, đặng tay mây tây có tay tao, phải lấy trong tình nghĩa đôi nhau, đứng phân biệt, sao người thấp. Hề muốn vợ gìn lòng trinh bạch, chống giữ cho trong sạch phận chồng, nếu mà chống sự, thì đờn-ông, đứng trách vợ bán hồng mua trắng. »
« Mấy lời giải xin chàng nghĩ lại, lo làm sao cho, nam nhi không theo với nơn sống, đặng vậy thì người trăm năm thì trọn một chồng, không để có tham hồng tiếc lưc. »
« Nghe ở-nhà tôi giải phân cạn lễ mà khuyên dứt tôi, tôi thàm ngấm theo phép Công-bình thì cũng phải, nhưng mà phép nhà ta từ xưa nhân nay để nào cho vậy. Tôi mới đáp: »
« Lời mình cũ cậu phân trong đực, lấy lễ công theo luật cũng hay, nhân mà

phép nhà ta truyền để xưa nay, nghiêm đặng gái với trai trọn đời. Trai thì phải tận tâm trung hiếu, thờ nước nhà vinh diệu tông môn, gái giữ câu tiết hạnh cho tròn, đâu có rũi mà gắp tang biên cũng không cái giá. Nói gì chuyện bề ông ả chớ, để đâu, bề ngồi không mà chớ ả nem; hay hơn là bề chịu nhin thềm, mới là khỏi tiếng lại màm (tên heo người) vi. »
« Minh phải biết thế mà đờn-ông, ngoan ngôn chi cho người thì kỳ. Trai vẫn bề thay thiên lý, mà mình phải phân quá là. Giảng bề phân đời xưa của để, mình xem làm bề vậy, không những bề đời này, không những bề đời trước, cho hay đặng bài chuyện gái trai bình đàng. »
« Phải tuân lý người đời phong tục, gái càng thường ai chẳng biếm bêu; nghe làm chi những kẻ tâm phảo, mà nếu chuyện tha câu biệt sự. Cãi mà muốn nơn trang thực nữ, thì khôn-khôn lấy chữ tam trinh phen chi đờn-ông bề tức bề, »
« Nói này bề này, bề này ở nhà tôi mới an tâm, còn phần tôi, tôi cũng có bề, bề hết chuyện chơi bề, chừa nét bề, rói, lãnh xa bề bề. »

(Sax sẽ tiếp theo)

L. H. Mực.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 ĐÓI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRENE, như hạng bao-chè sr, kè nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thư cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng. Nếu ĐƯỢC-TẶNG LƯỢC-BIỆN xuất bán rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không

Tự-vị Pétrus Ký

Cuốn tự-vị Pétrus Ký Langsa dịch ra quốc-âm, có hình quan Đốc Ký, có 1250 cái hình rút trong Tự-vị Larousse illustré, và có 712 trường, nay in đã rồi.

Có bán tại các nhà bán sách Langsa và Annam, và tại nhà in Imprimerie de l'Union, 165-167

— Rue Catinat — 155-157,

Giá bán : 6\$00 một cuốn.

Thuốc Santal Monal

— Khi trước bệnh đau lậu là bệnh không kể đến việc điều trị. Người bệnh khi mới có mũ thì đề tự nhiên mà chờ ngày bệnh dứt tự nhiên, hoặc điều trị thì bất quá là dùng đồ mát thôi, không lấy chi làm hiệu nghiệm.

Kể mấy ông danh y châu Âu-là ba tâm tới ra đặng căn cội bệnh ấy, nên ngày nay người người đều biết bệnh ấy cũng là bệnh độc, vì nó làm cho đờ bầm và sưng nơi bọng đái, làm cho mắc tiểu thường làm, mà người bệnh mỗi lần tiểu thì đau đớn dường như sắt cháy đờ để vào tiểu quang vậy. Bệnh này lại làm cho đau đớn trong thận, và làm cho nước tiểu có huyết; nó cũng ngăn bế đường tiểu (tiểu quản) được, nó làm cho đường ấy ra nhỏ hẹp, người bệnh mất tiểu mà tiểu không ra nước. Bệnh này cũng phá huyết được sáng vật làm cho người bệnh sau không có con.

Trong lúc các danh y tìm ra căn cội bệnh này, thì người ta lại tìm ra mà bào chế được một thứ thuốc rất thần hiệu mà trừ bệnh ấy. Thuốc này là Santal monal, nên ngày nay không ai đi liều thân thể mà trị sơ sai bệnh ấy cho đành. Phải dùng Santal monal là thuốc thiên trị bệnh lậu khi mới sơ phát, dùng thuốc vài ngày, bệnh phải dứt tuyệt, và không ăn kíp vào tới mấy chỗ trong thân thể. Biết là bao nhiêu người bệnh lậu, nếu biết thuốc Santal monal thì khỏi vương mang tật nguyên, và được nhờ thuốc mà tuyệt được bệnh lậu.

Bán tại :

Pharmacie Principale Solirène, Saigon; Pharmacie Franco-Asiatique Hélayr, Cholon và trong các dược phòng.

CANOT HOI

Đề chờ chuyên mau lẹ, Ông Charles BARDON

đề tuần du điền địa

MỘT CÁI KIỂU THEO LOẠI « POPULAIRE », KÉU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 620

Chắc chắn
đóng kỹ càng
giáng đẹp!

giá 1.500 \$
sấp lên

Khoái huýt
lẹ-làng sạch sẽ
Giá rẻ

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi. Giấy này là thứ giấy văn thuốc điều. Tôi nhớеча một mình hàng Denis Frères đại lý khắp cả Đông-dương.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng

Buồng Lupo môn hạp 99 và 101

Đất-Hồ (Saigon)

TRẦN-VĂN-BIỆT chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu qui khách dùng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ các loại xe là: xe mul, xe hai bánh, xe bốn bánh, xe bò cũng có đóng thùng xe hợp theo kiểu kiện thời, sơn xe thiết kế đẹp, nam nệm, muôi xe đủ kiểu, và cũng có đóng các thứ xe cũ của lại chắc chắn có bán các thứ xe đủ kiểu, bánh xe các loại bằng cây giá trị hơn tây chờ lại, các loại để thay trong bánh, kiến đèn tây, đồ bắt lẹ xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chuông đạp hai tiếng, bình để thấp đèn khí đá theo xe. Sơn xe và sửa xe.

Cúi xin qui khách có dịp đến Đất-hồ xin ghé lại tiệm tôi một khi trước coi công cuộc của tôi làm, sau có cần dùng món chi da thiếu mua giúp làm người, thì tôi rất cảm ơn hạ cò.

Còn chừ qui khách ở xa muốn gởi thư hỏi thăm món chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hầu đáp.

Đôi hàng trân tó

Bấy lâu Tế đã giầy công luyện chế các thứ Trà Việt-Nam ta, có ướp rong những mùi hoa thơm vân vân...Đã là Kỳ tâm-Hiền đầu riêng «Trái-Tim đỏ» đưng bằng hộp thiết với gói lớn gói nhỏ đủ hạng!

Hầu các
đứng hảo tâm
đoái tưởng, mà
giúp sản vật Quê hương
phát đạt! Mong sao bên
vững Quốc-hồn Việt-Nam! Ai
oi! san tâm lòng son!! Khéo mà!!

H. K. SANH

Chủ lý và chế tạo Kỳ-tâm-Hiền 61-62 đường
Testard và đường Charles-Henri CHOLON

Phố góc gần gara xe lửa Chợ Lớn

Thợ khảm đen có hiện

Thật khéo mà lại rẻ hơn các thợ

Kính cùng qui khách dùng khăn đen rõ!
Tôi thiết rành nghề thợ khảm trên 15 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khăn nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thì lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khăn bạch theo kiểu cúp tóc, qui ông muốn kết dính lại một lần bạch lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải do (contour de tête) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thư và chờ mấy ông

đang cần thì gọi lại tiếp
đại lý của mình phải trên 2 tấc
Khăn dệt có hai giá tùy theo
hạng nặng nhẹ!

Hạng như bông và nhiều Bomboy
1 khăn 2\$50

Hạng nhũ, bông và nhiều Bomboy
1 khăn 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua đi
có đủ kiểu xin gởi thư tôi sẽ định
đơn.

Ông hãy mua khăn
sản tại làm thiết khéo và kỹ càng,
chắc làm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo

Nguyễn-vin-Bôn
Thợ khảm đen

Fils de M. Hoà, Propriétaire
à Saïgôn đờn Bình-nhâm (Lái-thiên)

